

BOUWSTENEN VOOR SUBSIDIEBELEID LOON OP ZAND

Op weg naar een vernieuwd subsidiebeleid

12 juli 2016

Inleiding

Voor de komende begrotingsbehandeling zal een vernieuwd subsidiebeleid door het College worden gepresenteerd en in de raadsvergadering van september ter besluitvorming worden voorgelegd.

Op de informatieavond op donderdag 16 juli 2016 staat de **evaluatie** van het subsidiebeleid als onderwerp op de agenda. De intentie bij deze raadsinformatieavond is *“om in samenspraak met leden van de raad, vertegenwoordigers van verenigingen en stichtingen en belangstellenden een discussie te voeren zodat er voldoende kaders en bouwstenen opgehaald worden voor het vormgeven van een nieuw dan wel aangepast subsidiebeleid”*.

Op basis van de evaluatie van het subsidiebeleid moet voor de begroting 2017-2020 een gedragen nieuw of herijkt subsidiebeleid vastgesteld worden.

Pro3 vindt belangrijk dat het nieuwe subsidiebeleid door een bestuurlijke visie van de gemeente moet worden geïnspireerd. Vanuit de bestuurlijke visie zijn elementen voor een visie op het subsidiebeleid af te leiden.

Pro3 vindt dat sinds 2013 maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen zijn doorgestaan er ook een veranderende visie op de rol van inwoners en bestuur tot gevolg hebben gehad. In de bestuurlijke visie van de gemeente (§1) komt dat reeds ter uitdrukking. Ook in het document “Samen Loont” (aangeboden in april aan de commissaris van de Koning) zijn deze ontwikkelingen benoemd.

Belangrijk is dat deze veranderingen en nieuwe ontwikkelingen in het nieuwe subsidiebeleid tot uitdrukking komen.

§1. Bestuurlijke visie

Het subsidiebeleid in de gemeente Loon op Zand is toe aan een herijking van het bestaande subsidiebeleid. Een herijking die gebaseerd is op een bestuurlijke visie van onze gemeente. De bestuurlijke visie is gebaseerd op de algemene vraag wat wij voor een gemeente willen zijn. Het antwoord hierop is vastgesteld in het visiedocument: "Loon op Zand in 2025". In dit document wordt het volgende over wonen, werken, welzijn en bestuur geformuleerd:

Wonen 2025

Loon op Zand heeft een aantrekkelijke woonklimaat met gevarieerde woonwijken, levensloopbestendige huizen, groene en veilige woonomgevingen. Duurzaamheid van bouwen en wonen staat voorop. Kleinschalige zorg- en basisvoorzieningen zijn goed bereikbaar dicht bij huis. Buurtzorg en nabuurschap stellen inwoners maximaal in staat om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Voor fysieke en sociale veiligheid is maximale aandacht. De inwoners laten zien dat op basis van eigen verantwoordelijkheid de leefbaarheid van wijken en buurten optimaal is. Samenwerking met woningcorporaties, maatschappelijke organisaties en ondernemers dragen bij aan een goede leefbaarheid in buurt en wijk.

Werken 2025

Loon op Zand staat als aantrekkelijke toeristische en recreatiegemeente bekend. Het rijkelijke natuurgebied waarmee deze gemeente is omzoomd evenals de vele recreatieve en toeristische voorzieningen dragen hier aan bij. Dit maakt dat veel huishoudens in onze gemeente direct en indirect hun boterham kunnen verdienen aan toerisme. Recreatiepark de Efteling zorgt jaarlijks voor miljoenen bezoekers en bevindt zich daarmee nationaal en internationaal in het topsegment. De gemeente biedt ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme een aantrekkelijk vestigingsklimaat en vervult daarbij een voorwaardenscheppende rol. Er is positieve aandacht voor kleine ondernemersinitiatieven. Behoud van de landelijke en natuurlijke uitstraling evenals de geldende milieuregels vormen daarbij de kaders. Toegang en bereikbaarheid van de natuurgebieden zijn optimaal door ruime, geconcentreerde parkeermogelijkheden aan de randen van de natuurgebieden en goede wandel- en fietspaden binnen de natuurgebieden. De drie kernen zijn onderling goed bereikbaar via goede wegen en veilige fietspaden.

Welzijn 2025

Een rijk verenigingsleven op sociaal-cultureel en sportief gebied zorgt voor een gemeente met inwoners die op elkaar betrokken zijn. Inwoners en verenigingen gaan uit van eigen kracht en zelfredzaamheid. Ontmoetingsplaatsen versterken het gemeenschapsgevoel. Voor de gemeente is belangrijk dat haar inwoners volwaardig, zelfstandig en veilig kunnen leven op het gebied van wonen, werken, deelname aan de samenleving en mobiliteit. Uitgangspunt is dat iedereen aanspraak kan maken op een fatsoenlijk bestaan en niemand aan de kant hoeft te staan. Een sociaal vangnet zorgt daarvoor. Doelgroepenbeleid zorgt voor aanvullende stimulerende maatregelen om beleidsdoelen te realiseren. De gemeente stimuleert en faciliteert de sociale samenhang. Leefbaarheid en maatschappelijke participatie van iedereen binnen de gemeente. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en ondernemers wordt de kwaliteit van de samenleving op basis van solidariteit op peil gehouden.

Bestuur (overheid) 2025

De overheid is op de eerste plaats van de burgers. De gemeente legt de nadruk op haar proactieve regierol bij de uitvoering van haar taken. Daarbij stimuleert zij door goede communicatie- en informatievoorzieningen haar inwoners tot een actieve rol als medeburgers. Er wordt vooral ruimte geboden voor eigen initiatief vanuit de inwoners, organisaties en ondernemingen. Vrijwilligerswerk, mantelzorg en andere vormen waarin inwoners hun verantwoordelijkheid hebben genomen worden door de gemeente ondersteund en gestimuleerd.

§ 2 Van bestuurlijke visie naar een visie op subsidiebeleid

Een visie op subsidiebeleid ontlenen we uit de volgende elementen van de bestuursvisie.

1. Buurtzorg en nabuurschap stellen inwoners maximaal in staat om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.
2. De inwoners laten zien dat op basis van eigen verantwoordelijkheid de leefbaarheid van wijken en buurten optimaal is.
3. Loon op Zand staat als aantrekkelijke toeristische en recreatiegemeente bekend.
4. De gemeente biedt ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme een aantrekkelijk vestigingsklimaat en vervult daarbij een voorwaardenscheppende rol.
5. Een rijk verenigingsleven op sociaal-cultureel en sportief gebied zorgt voor een gemeente met inwoners die op elkaar betrokken zijn.
6. Inwoners en verenigingen gaan uit van eigen kracht en zelfredzaamheid.
7. Ontmoetingsplaatsen versterken het gemeenschapsgevoel.
8. Uitgangspunt is dat iedereen aanspraak kan maken op een fatsoenlijk bestaan en niemand aan de kant hoeft te staan. Een sociaal vangnet zorgt daarvoor.
9. Doelgroepenbeleid zorgt voor aanvullende stimulerende maatregelen om beleidsdoelen te realiseren.
10. De gemeente stimuleert en faciliteert de sociale samenhang, leefbaarheid en maatschappelijke participatie van iedereen binnen de gemeente.
11. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en ondernemers wordt de kwaliteit van de samenleving op basis van solidariteit op peil gehouden.
12. Er wordt vooral ruimte geboden voor eigen initiatief vanuit de inwoners, organisaties en ondernemingen.
13. Vrijwilligerswerk, mantelzorg en andere vormen waarin inwoners hun verantwoordelijkheid hebben genomen worden door de gemeente ondersteund en gestimuleerd.
14. Sinds 1 januari 2014 is gemeente Loon op Zand Millennium-gemeente.

Vanuit de bestuursvisie vormen bovengenoemde punten de belangrijkste ingrediënten van onze visie op subsidiebeleid: beleidsdoelen die wij als gemeente samen met onze inwoners willen bereiken

Uitgaande van de bestuurlijke visie is de doelstelling van het subsidiebeleid als volgt te formuleren:

De gemeente zet subsidie in om gemeentelijk vastgestelde beleidsdoelen te realiseren in samenspraak met haar inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers.

Deze doelstelling wijkt af van de doelstelling zoals deze in 2013 is uitgesproken:

Het verschil zit in de nadruk op samenspraak met de gemeenschap om vastgestelde beleidsdoelen te realiseren.

Doelstelling subsidiebeleid:

De gemeente kan subsidie inzetten als instrument om vastgestelde beleidsdoelen te laten realiseren door maatschappelijke organisaties, instellingen en natuurlijke personen. De gemeente zet het instrument subsidie in als er geen andere mogelijkheden zijn om de beleidsdoelen te realiseren.

Definitie subsidiebeleid 2013

In de volgende paragraaf vertalen we de bestuurlijke doelstellingen in **zo concreet mogelijke doelstellingen** voor subsidiebeleid.

§ 3 Doelstellingen van subsidiebeleid

I. Inwoners kunnen zelf en/of met behulp van hun sociale omgeving zo zelfstandig mogelijk functioneren in onze samenleving.

Iedereen moet de kans krijgen om mee te doen aan de samenleving. In eerste instantie gaan we uit van ieders eigen kracht en verantwoordelijkheid. Voor wie dit een stap te ver is, is er maatschappelijke ondersteuning vanuit de omgeving en/of vanuit de gemeente.

Doelstellingen:

- 1) Versterken van de eigen kracht van inwoners;
- 2) Vergroten van zelfredzaamheid van inwoners;
- 3) Tegengaan van eenzaamheid;
- 4) Ondersteunen van particulier initiatief dat voorziet in noodzakelijke levensbehoeften
- 5) Bevorderen van een gezonde leefstijl;
- 6) Verbeteren van toegang tot informatie, advies, bemiddeling en zorg
- 7) Stimuleren van initiatieven om onderlinge hulp te versterken en zelf onderling te organiseren;
- 8) Faciliteren van particulier initiatief

II. Jeugdigen en jongeren kunnen in een veilige (pedagogische) omgeving opgroeien en zich verder ontwikkelen.

Er wordt uitgegaan van een positief, opvoed-, opgroei- en leerklimaat met kwalitatief goede basisvoorzieningen zodat (taal)achterstanden bij kinderen zoveel mogelijk worden voorkomen of tegengegaan en ze van school gaan met een diploma. Kinderen groeien op in een veilige thuissituatie.

Doelstellingen

- 1) Voorzien in opvoed- en opgroei-ondersteuning aan ouders en jeugdigen;
- 2) Ouders en jeugdigen informeren en adviseren m.b.t. opvoed- en opgroevragen;
- 3) Inzetten op preventie en vroegsignalering van ontwikkelings- en gezondheidsrisico's om problemen te voorkomen dan wel tijdige aanpak in te kunnen zetten;
- 4) Hinder van groepen jeugd in de openbare ruimte beperken en inspelen op risico's waaraan jongeren zich in dat groepsproces blootstellen.
- 5) Zorgen voor een veilige thuissituatie van kinderen;
- 6) Jongeren kunnen zich ontplooiën door deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten op het gebied van sport, cultuur, etc. in de eigen gemeente;
- 7) Zorgen dat jeugdigen een steentje bij kunnen dragen aan de maatschappij, dat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en dat ze goed voorbereid zijn op hun toekomst.

III. Inwoners kunnen zich ontspannen, elkaar ontmoeten en ondersteunen in een prettig sociaal klimaat.

Inwoners zijn betrokken bij de eigen leef- en woonomgeving ter verbetering van de buurten en wijken en totstandkoming van sociale verbanden. Er is een rijk verenigingsleven en er zijn volop mogelijkheden tot ontspanning en ontmoeting.

Doelstellingen

- 1) Inwoners zijn betrokken bij de eigen leef- en woonomgeving ter verbetering van de buurten, wijken en kernen en totstandkoming van sociale verbanden;
- 2) Stimuleren dat inwoners actief of passief deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten in de eigen gemeente;
- 3) Stimuleren dat meer burgers zich inzetten als vrijwilliger in eigen wijk of eigen club;
- 4) Alle burgers zijn in de gelegenheid deel te nemen aan activiteiten met als doel ontmoeting, ontspanning en ontplooiing
- 5) Versterken van het zelfoplossend vermogen van inwoners;
- 6) Inwoners die informele hulp en zorg vragen in contact brengen met inwoners die dit kunnen bieden;
- 7) Bijdragen aan de sociale infrastructuur op het niveau van de kernen;
- 8) Bijdragen aan het sociaal economisch klimaat door het bevorderen van toerisme en recreatieve bestedingen.

Op basis van de doelstellingen van het subsidiebeleid zoals in deze paragraaf geformuleerd zal in de volgende paragraaf ingegaan worden op de uitgangspunten voor toewijzing van subsidie.

§ 4 Uitgangspunten toewijzing subsidie

- a. **Eigen kracht staat voorop** maar met de gemeente in een faciliterende rol indien noodzakelijk.
De gemeente en de gemeenschap zijn **samen** verantwoordelijk voor het behoud en de versterking van de leefbaarheid en het welzijn in wijk en buurt.
- b. **Subsidie als vangnet**: De gemeente vormt een vangnet voor activiteiten die binnen de gestelde beleidsdoelen passen en waarvan de levensvatbaarheid zonder ondersteuning in het geding is.
Anders dan onder uitgangspunt **a.** staat de gemeente garant voor het voortbestaan van een gesubsidieerde activiteit als deze past binnen de doelstellingen van het subsidiebeleid.
- c. **Toekomstperspectief**: Bij het ontbreken van een toekomstperspectief wordt de subsidie afgebouwd als er, in samenspraak met de vereniging, geen nieuwe mogelijkheden gevonden worden voor een andere invulling van het toekomstperspectief.
- d. **Subsidie is aanvullend**: als aanvullend op particulier initiatief al dan niet in een vorm van co-financiering,.
- e. **Geen subsidie voor vrijetijdsactiviteiten voor volwassenen** tenzij aangetoond kan worden dat deze activiteiten passen binnen de doelstellingen van het subsidiebeleid.
- f. **Ambitieniveau**: De keuze voor een bepaald ambitieniveau ligt niet bij de gemeente. Voor het behalen van een bepaald ambitieniveau kan met hulp van de gemeente worden nagestreefd als dit ambitieniveau een belangrijk bijdrage levert aan het sociaal economisch klimaat van de gemeente en recreatie en toerisme bevordert. Ook kan het kiezen voor een bepaald ambitieniveau een versterkend effect hebben op het behalen van subsidiedoelstellingen.
- g. **Horeca-inkomsten**: Bij beoordeling van de eigen kracht c.q. de financiële mogelijkheden van een vereniging wordt uitgegaan van een verhouding uitgaven-inkomsten van 1:3.
- h. **Subsidie en minima-beleid**: indien verenigingen of maatschappelijke organisaties subsidie aanvragen wordt meewerken aan het minima-beleid als voorwaarde gesteld.
- i. **Subsidie en accommodatiebeleid**: de eigen kracht van een vereniging kan worden versterkt door een tegemoetkoming in huisvestingslasten/gemeentelijke belastingen.
- j. **Subsidie in het kader van Loon op Zand als Millenniumgemeente**

Voor welke activiteiten en verenigingen is subsidie bestemd? In de volgende paragraaf (§5) geven we een schets.

§ 5 Voor wie subsidie?

Tot nu toe ligt in het subsidiebeleid vooral de nadruk op het geven van subsidie in de sociaal-culturele sector. Als je uitgaat van de bestuurlijke visie (§1) en de visie op subsidiedoelstellingen (§2) en ook de huidige praktijk dan ontkom je niet aan de constatering dat vanuit verschillende programma's subsidie aan activiteiten wordt gegeven en extra gelden worden vrijgemaakt

In programma 1 (**Relatie burgers en gemeente**) worden voor de komende jaren middelen gereserveerd voor het project Samen Loont. Ook de doorontwikkeling van buurt(preventie)teams naar mogelijk wijkontwikkelteams is op de agenda gezet: een gezamenlijke inspanning van inwoners samen met de gemeente.

In programma 2 (**Welzijn, zorg en onderwijs**) worden de meeste subsidiegelden toegekend. Naast de inzet van vele verenigingen is ook het accommodatiebeleid een onderwerp waarin de inbreng van burgerinitiatieven (Wetering Plan Groep) een belangrijke rol speelt. Een rol van betekenis als deze activiteit ook daadwerkelijk goed door de gemeente gefaciliteerd en financieel ondersteund kan worden.

Vanuit programma 3 (**Woon- en leefomgeving**) zijn incidentele gelden vrijgemaakt voor verbetering van de betrokkenheid van burgers bij herinrichtingprojecten en bijvoorbeeld de initiatieven van inwoners bij eigen groenbeheer. In dit programma spelen buurtpreventieteams ook een belangrijke rol.

Op het gebied van wonen is de huurderbelangenvereniging een belangrijke partner. Vanuit inwoners worden eveneens burgerinitiatieven gelanceerd die extra ondersteuning kunnen gebruiken.

Voor programma 4 (**Economie, Leisure en mobiliteit**) zijn gelden vrijgemaakt voor het stimuleringsfonds voor ondernemers en voor activiteiten op het gebied van Leisure. In de kadernota wordt voorgesteld om monumenten zoals het Witte Kasteel in stand te kunnen houden.

Duurzaamheid komt centraal te staan in het economisch programma Loon op Zand. Vrijwilligersorganisaties (w.o. Energiecorporatie Loon op Zand, Wereldgemeente Loon op Zand) dragen hun steentje hieraan bij.

Subsidiebeleid gaat over meer dan alleen de subsidies op sociaal-cultureel gebied en welzijn.

Is het wenselijk om vanuit een transparant subsidiebeleid subsidies toe te kennen op vragen vanuit verschillende invalshoeken?

In de volgende paragraaf (§6) geven we een beschrijving van de verschillende vormen van subsidieverlening.

§ 6 Subsidievormen

Financiële bijdragen

a. **Basissubsidie**

Een basissubsidie wordt verleend voor de uitvoering van een activiteit die behoort tot de wettelijke taak van de gemeente of een activiteit waarvan het college van oordeel is dat deze structureel (minimaal 4 jaar) nodig is om gemeentelijk doelstellingen op langere termijn te bereiken. De beoogde resultaten moeten aantoonbaar worden gemaakt in kwalitatieve en kwantitatieve zin.

b. **Projectsubsidies**

Het college kan op projectbasis een activiteitencontract aangaan die passen binnen het gemeentelijk beleid. Hiervoor kunnen subsidies op basis van aanvullende criteria en passend binnen vastgestelde subsidieplafonds periodiek aangevraagd, uitgegeven en aangepast worden.

c. **Beleidsgestuurde contractfinanciering (bcf)**

Worden afgesloten met alle instellingen die een subsidie ontvangen van € 50.000 of meer. Met alle instellingen die subsidie ontvangen wordt een activiteitencontract afgesloten.

d. **Subsidie in de vorm van investeringen**

Aan de gemeente kan de vraag voorgelegd worden om extra te investeren in bepaalde activiteiten, bijvoorbeeld op gebied van monumentenzorg. Per project moet beoordeeld worden in welke vorm investeringen zullen worden gedaan. Ook is de vraag aan de orde of sprake is van co-financiering.

e. **Verstrekken van garantieleningen**

Financiële ondersteuning van grote Investeringen van verenigingen/stichtingen.

Faciliterende bijdragen vanuit de gemeente

- a. Overleg en meedenken over de aanpak van gezamenlijke initiatieven
- b. Ter beschikking stellen van materiaal en gereedschap
Met name m.b.t. vrijwillige inzet van inwoners bij zelf aan te pakken groenonderhoud.
- c. Verlichten van huisvestingskosten, incl. gemeentelijke belastingen
- d. Ambtelijke inzet bij evenementen: materialen, dranghekken, etc.